

*Корж Т.І., аспірант.
Міжнародний науково-технічний університету
ім. академіка Юрія Бугая,*

МОНІТОРИНГ СЕГМЕНТІВ РИНКУ СИРНОЇ ПРОДУКЦІЇ УКРАЇНИ

Виробництво сирної продукції є одним із основних напрямів молочної промисловості. Український ринок сиру на сьогоднішній день оцінюється приблизно у 120 млн.т., або у 550-600 млн.грн. за рік. Сировиробництво в Україні за останні роки, не зважаючи на економічну кризу, розвивається достатньо стабільно і є конкурентоздатним сектором ринку молочних продуктів. Про це свідчить і той факт, що співвідношення пропозиції та споживання продукції на внутрішньому ринку практично не змінилося за 2008-2009 роки порівняно із докризовим періодом. На ринку сиру конкурують між собою більш ніж 400 підприємств, які об'єднані в 17 груп. Найбільшими виробниками сиру є.

ЗАТ «Молочний альянс» є безперечний лідер сироварної галузі України. До складу цього холдингу входять 9 виробничих підприємств молочної галузі, частка яких у виробництві сирів у вересні 2009 року склала 21%. На сьогодні продуктовий портфель холдингу збалансований та є таким, що дозволяє надати пропозиції для різних верств населення та каналів збуту.

ТЗОВ «Торговий дім «Західна молочна група», представляє інтереси в молочному секторі 8 молокопереробних заводів. В асортиментний цього оператора ринку ряд входить близько 20 видів твердого сиру, 17 видів плавлених сирів[5].

Відомою торговою маркою та значними обсягами пропозиції різних видів сирної продукції на ринку характеризується корпорація «Клуб Сиру», до складу якої входять 17 підприємств. Про потужність цього виробника свідчить і той факт, що лише два підприємства – ВАТ «Канівський маслосирзавод» і ВАТ «Світловодський маслосиркомбінат» – на сьогоднішній день виготовляють 105 т сиру за добу або більше 38000 т сиру за рік[6]. Безперечно, це – найбільший сироварний комплекс в Україні.

ДП «Мілкіленд-Україна» також характеризується значною виробничою потужністю, адже до складу холдингу входять 16 виробничих підприємств. Компанія Мілкіленд-Україна пропонує сири тривалого визрівання, із застосуванням складних технологічних процесів[4].

Компанія «Моліс», до складу якої входять 3 молочних заводи Запорізької області та торгова фірма, відома своєю спеціалізацією на виробництві плавлених сирів.

До значних виробників ринку сиру України необхідно також віднести «Укпродукт Груп» – основу його бізнесу складають 5 сертифікованих за

стандартом ISO заводів загальною потужністю 70 000 тон молочної продукції в рік. Сирна продукція представлена плавленим та твердим сиром різних найменувань.

Аналіз найбільших виробників буде недостатнім без оцінки конкурентних позицій за окремими сегментами ринку сиру. Загальноприйнятою класифікацією визначено наступні продуктові групи сирної продукції: сичужні, тверді, плавлені, м'які та свіжі сири. Вище ми розглянули рейтинг операторів ринку за критерієм загальної виробничої потужності. Однак, необхідно зазначити, що в кожній з продуктивних груп сиру є свої лідери.

Сичужні сири. Сукупна частка 5-ти найбільших груп-виробників у 2008 році становить 52% (у 2007 р. – 53%). У 2008 році трійка лідерів виробництва залишається сталою: Молочний Альянс (16%), Альмира (11,9%), Мілкіленд (11,9%). [1]

Тверді сири. Лідерами ринку твердих сирів у 2008 році є: Молочний Альянс – 11,1% (у 2007 р. – 10,4%); Терра-Фуд – 10,9% (у 2007 р. – 6,2%); Мілкіленд – 7,0% (у 2007 р. – 7,7%); Шостка-Вел – 6,85 (у 2007 р. – 6,4%); Моліс – 4,4% (у 2007 р. – 4,0%)[4]. Зазначимо також, що сегмент твердих сирів є одним із найбільш експортоорієнтованих на ринку молочних продуктів. А даний фактор є одним із визначальних для пріоритетності інвестування підприємства, визначення конкурентного статусу на внутрішньому ринку та розробки і реалізації маркетингової політики.

Плавлені сири. Структура ринку наступна: Укрпродукт – 22% на ринку та 23% по виробництву; Моліс – 15% на ринку та 16% по виробництву; Новокаховський завод плавлених сирів – 7% на ринку та 8% по виробництву; Молочний альянс – 62% на ринку та 7% по виробництву; Фабрика делікатесних сирів – 5% на ринку та 5% по виробництву. Необхідно звернути увагу, що загальна частка на ринку сирної продукції та на сегменті виробництва плавлених сирів майже у всіх підприємств співпадає, виключенням є лише лідер молочної продукції України – концерн «Молочний альянс».

М'які сири. Сегмент м'яких сирів в Україні майже не розвинутий: об'єми виробництва складають лише 1% в загальному об'ємі виробництва сичужних сирів, а на частку двадцятьох найбільших виробників (із 40 існуючих) припадає 87% виробленої продукції. Лідер виробництва – ВАТ „Володарський молочний завод” (входить до групи „Геркулес”) – має частку на ринку 22,2%.

Свіжі сири. Лідерами ринку свіжих сирів у 2008 році є: Молочний Альянс – 14,9% (у 2007 р. – 13,1%); Українсько-болгарське СП ТОВ «НАК» – 9,4%; Злагода (Комбінат «Придніпровський») – 6,8% (у 2007 р. – 3,7%); Хмельницька маслосирбаза – 6,0% (у 2007 р. – 6,2%); Сири Волині – 5,1% (у 2007 р. – 5,8%). У 2008 році м'які сири з України експортували тільки 7 компаній, більша частина експорту приходилась на ча-

стку Надворнянського заводу молочних продуктів (71%), ХМСБ (15%), Титан (6%).

Основними напрямками діяльності вищезазначених асоціацій та груп є проведення єдиної технічної, технологічної та економічної політики в галузі, розробка та здійснення Національної програми розвитку молочної промисловості, розповсюдження та впровадження досягнень науки, передового досвіду про ефективні технології, зниження витрат та більш раціональне і повне використання сировини; підготовка пропозицій, проектів документів, розрахунків та подання їх на розгляд у державні органи з метою підтримки галузі; надання інформаційно-консультаційних послуг з економічних, технологічних, технічних та інших питань; розробка нормативно-технічної документації на молочну продукцію в цілому; надання допомоги в придбанні обладнання, матеріальних ресурсів; допомога у визначенні маркетингової стратегії та розвитку виробництва; сприяння підприємствам у реалізації матеріальних ресурсів та продукції, тощо. Необхідно зазначити, що самотужки молокопереробним підприємствам практично неможливо опанувати такий обсяг організаційно-технічних робіт, тому об'єднання виробників у асоціації та групи є об'єктивною необхідністю, обумовленою сучасними вимогами ринку.

На внутрішньому ринку України змінилася структура виробників молочної продукції, в тому числі сирів. Якщо раніше в Україні було 25 молочно-об'єднань, сформованих за територіальним принципом, які виробляли весь спектр молочної продукції – від продукції з незбираного молока до сирів і молочних консервів, – то сьогодні відбувається формування нових молочно-об'єднань, заснованих на новому принципі – спеціалізації. Тому маємо всі підстави прогнозувати, що ринок сирної продукції України має тенденцію до укрупнення, надалі українське сировиробництво розвиватиметься шляхом утворення нових спеціалізованих об'єднань. Відбудеться подальше поглинання невеликих заводів і формування великих інтеграційних об'єднань з виробництва сирної продукції. Отже, для забезпечення конкурентоспроможності операторам ринку необхідно здійснювати постійний моніторинг конкурентного оточення.

Література:

1. Офіційний сайт «Аграрний сектор України». Режим доступу: <http://www.agroua.net/news>
2. Офіційний сайт ІКГ «АСТАРТА–ТАНИТ». Режим доступу: <http://www.astarta-tanit.com.ua/product/milk>
3. Офіційний сайт компанії «ЮНІМІЛК». Режим доступу: <http://www.unimilk.ru>
4. Офіційний сайт компанії «Мілкіленд Україна». Режим доступу: <http://milkiland.org>

5. Офіційний сайт компанії «Торговий дім «Західна молочна група». Режим доступу: <http://www.komo.ua>
6. Офіційний сайт компанії «Клуб Сиру». Режим доступу: <http://www.cheeseclub.com.ua>

*Литвиненко Н. О., аспірант.
Національний університет «Львівська політехніка»*

КОНТРОЛЬ ВНУТРІШНІХ РОЗРАХУНКІВ ЯК ПЕРЕДУМОВА ФОРМУВАННЯ ДОСТОВІРНОЇ ФІНАНСОВОЇ ЗВІТНОСТІ

Операції з переміщення активів, здійснювані в межах одного підприємства або кількох підприємств, які належать до однієї економічної групи, у сфері внутрішніх розрахунків (як явних, так і прихованих) нерідко виступають засобом маніпуляцій з метою варіювання обсягом продаж, витрат, а, відтак – обсягом прибутку кожного окремого підприємства. За умови, що такі операції не відобразатимуться на рахунках, призначених для обліку внутрішніх розрахункових операцій (приховані внутрішні розрахунки), а обліковуватимуться як операції із зовнішніми контрагентами, фінансова звітність підприємства чи групи підприємств не буде репрезентативною, оскільки, з одного боку, доходи, зазначені у ній, можуть бути завищені, а з іншого – завищеним буде і розмір витрат за виплатами працівникам, оскільки показники виручки чи доходу здебільшого є базою для розрахунку додаткової заробітної плати у вигляді премій та бонусів найманих працівників.

Порядок формування фінансової звітності для прийняття та реалізації управлінських рішень досліджували такі вітчизняні вчені, як О. Бородкін, Ф. Бутинець, Б. Валуєв, М. Кужельний, В. Пархоменко, М. Пушкар, В. Сопко, а також зарубіжні автори М. Брюханов, Ч. Гаррісон, К. Друрі, Р. Ентоні, Р. Каплан, Р. Манн, Е. Майер, Б. Нідлз, Дж. Фостер, Д. Хан, Ч. Хорнгрен, А. Шеремет. У працях згаданих авторів здебільшого висвітлювалися аспекти аналізу показників фінансової звітності, в тому числі як інструментарію контролю, проте питання контролю за здійсненням та відображенням у фінансовій звітності розрахункових операцій у рамках підприємства чи їх групи упущено. Відсутність розробок щодо контролю внутрішніх розрахунків як передумови формування достовірної фінансової звітності визначає актуальність обраної теми та цільову спрямованість публікації, метою якої є узагальнення окремих можливих способів спотворення показників фінансової звітності та наведення стислої характеристики запровадження певних напрямів контролю внутрішніх розрахунків, нехтування яких може призвести до того, що фінансова звітність підпри-